

Дата: 25.05.2022

Урок № 32

Тема: ОРФОГРАМА. ОРФОГРАФІЧНА ПОМИЛКА. ОРФОГРАФІЧНИЙ СЛОВНИК. ПРИНЦИПИ УКРАЇНСЬКОЇ ОРФОГРАФІЇ

Мета (формування компетентностей): предметні: знання учнів про орфографію, принципи української орфографії; уміння знаходити орфографічні помилки, орфографічні навички учнів); *ключові:* уміння вчитися: увага, аналітико-синтетичні навички, асоціативна уява, пам'ять; комунікативні: словниковий запас учнів; уміння працювати в колективі та самостійно; *інформаційні:* навички аналізу науково-популярного тексту; *загальнокультурні:* емоційно-ціннісне ставлення до мови, розуміння цінності природи.

Матеріали до уроку:

Вивчення параграфу «Принципи української орфографії».

► Прочитайте слова. Розподіліть подані слова на чотири колонки за принципами написання слів: а) фонетичним; б) морфологічним; в) традиційним; г) смисловим.

Юний, молодий, солдатський, проте, на гору, прапор, кишень, розжарений, забагато, стежка, по-нашому, просьба, яма, Надія, левада.

► Уставте пропущені букви, доберіть перевірні слова.

Бага..тво, лю..ство, грома..ський, студен..ський, гіган..ський, тури..ський, пропаганди..ський, моло..ьба, про..ьба, лі..ба, кі..ті, дал..ч, вел..ч.

► Уставте з або с. Слова запишіть у дві колонки:

1) зі вставленою буквою з; 2) зі вставленою буквою с.

Ро..пис, вро..сип, ..кат, ..цементувати, ро..чин, ..формувати, ..тискач, ..чепити, ро..кис, ..прожогу, ..пад, бе..крилість, не..терпно, ..сох, ро..сунув, ..чавити, ..хов, ро..сіл, ..шити, не..проста, ро..тин, бе..платно.

Робота з текстом

► Прочитайте текст. Визначте стиль мовлення.

► Сформулюйте проблеми, які порушує автор тексту.

► Складіть монологічне висловлювання на тему «Негативний вплив середовища на здоров'я людини».

Урбанізація (від латин. *urbanos* — міський) — процес розростання міст і збільшення кількості міського населення, підвищення ролі міст у соціально-економічному й культурному житті суспільства. Сучасний побут людини, її житло насичені різноманітними джерелами небезпеки, що характерні й для виробничого середовища. Найінтенсивніше вони проявляються на урбанізованих територіях — у містах і селищах. Місто нагадує екосистему з власною інфраструктурою, динамікою та метаболізмом. Подібно до того, як

повітря та ґрунт у лісі формуються під впливом рослин і тварин, зміни в міському середовищі є основою законів діяльності в містах.

Один із негативних впливів урбанізованого середовища на людину — шум. Звук завжди був супутником людини. Людина насолоджується шелестом листя, дзюрчання струмка сповнює її душу спокоєм, під шум дощу вона засинає. Однак не всі звуки є бажаними. Звуки, щодо яких використовують термін «шум», є небажаними, вони виникають унаслідок людської діяльності (наприклад, рух транспорту, виконання виробничих дій у промисловості й ін.). Найпоширенішим наслідком шуму є роздратованість. Це відчуття з'являється не тільки через перешкоджання спілкуванню та сну, а й унаслідок зовнішнього впливу під час різних видів діяльності. Шум негативно впливає на здоров'я, спричиняє порушення сну, позначається на його тривалості та якості, що призводить перебування людини в постійному фізіологічному стресі. Як наслідок, можуть розвиватися серцево-судинні захворювання. Також спостерігається негативний вплив шуму на розумові здібності, ефективність і продуктивність праці. Шум здебільшого недооцінюють як екологічну проблему. Одна з причин полягає в тому, що людське вухо може пристосовуватися до різних рівнів шуму. Проте цей стан поступово призводить до глухоти та низької чутливості до широкого спектра звуків. Можна зробити висновок, що шум діє як стресовий чинник на здоров'я людини, оскільки спричиняє підвищення кров'яного тиску та часте серцебиття (*За підручником «Основи здоров'я» Н.М. Поліщук*).

► Уставте, якщо потрібно, пропущені букви, поясніть орфограми.

Швидкіс..ний, якіс..ний, улес..ливий, осві..читися, хвас..ливий, контраст..ний, щас..ливий, блис..нути, аген..ство, волейболіс..ці (давальний відмінок від волейболістка), заїз..ний, їж..жу (від їздити), учас..ник, заздріс..ний, ус..ний, випус..ний, стис..нути, щотиж..ня, студен..ський, студен..ство, очис..ний, скатер..ка, буревіс..ник, п'я..десят.

Робота з текстом «Знайди помилку!»

► Попрацюйте коректором. Виправте орфографічні помилки.

► Напишіть назви орфограм, на які допущено помилки.

Везначним містцем України є острів Хортиця — цитадель запорізького козацтва. Відвідувачів тут преваблює все: краса природи, і гучне бойове минуле, і цікаві експозиції місцевих історичних музеїв.

Хоча сліди козацького міста-фортеці не дійшли до наших днів, на його місці вітворений історико-культурний комплекс «Запорізька Січ», що дає уявлення про те, яким було козацьке поселення за часів його існування. Макет Січі розроблено за історичними документами та за участі вчених-істориків. Комплекс складається з дерев'яної фортеці з муром і дозорними вежами. Усередені фортеці розміщені курені, де козаки селилися за географічною ознакою: хто звідки родом. Крім того, на острові є великий Музей історії запорізького козацтва, експозиція якого охоплює історію Хортиці і в докозацькі часи (*За О. Бєліковим*).

**Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту
y.levchuk2976@gmail.com**

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку.